

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА»

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність: **016 Спеціальна освіта**

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Ступінь: **освітньо-науковий (PhD)**

Кваліфікація: **доктор філософії зі спеціальної освіти**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою СумДПУ

імені А.С. Макаренка

від «29» квітня 2024 року протокол №10

Голова вченої ради,

ректор

Юрій ЛЯННОЙ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Спеціальна освіта»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(доктор філософії)
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітньо-наукова програма розглянута на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Протокол № 9 від « 12 » березня 2024 р.

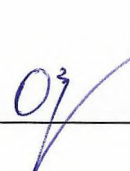
Завідувач кафедри

Оксана БОРЯК

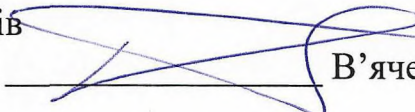
Начальник центру забезпечення
якості вищої освіти

Оксана ОДІНЦОВА

Голова Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів
та молодих учених

В'ячеслав ОЛІЦЬКИЙ

Проректор з науково-педагогічної
(наукової) роботи

Ольга КУДРИНА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма Спеціальна освіта є нормативним документом, який регламентує нормативні компетентності, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до процесу підготовки докторів філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Освітньо-наукова програма «Спеціальна освіта» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 016 Спеціальна освіта розроблена згідно з вимогами: Законів України: «Про освіту» (2017 зі змінами); «Про вищу освіту» (2014 зі змінами); Постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (№ 261 від 23.03.2016, зі змінами), «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (№ 44 від 12.01.2022, із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023); Наказів Міністерства освіти і науки України: «Про затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти» (№ 1470 від 01.12.2023), «Про затвердження переліку наукових спеціальностей» (редакція від 30.12.2022); Національного класифікатора України «Класифікатор професій» ДК 003:2010; Національної рамки кваліфікацій (2011 зі змінами); документів: «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG, 2015), Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (2016 зі змінами), матеріалів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Програма розроблена у складі:

Бондаренко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 13.00.03 – корекційна педагогіка (016 Спеціальна освіта).

Боряк Оксана Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 13.00.03 – корекційна педагогіка (016 Спеціальна освіта).

Дегтяренко Тетяна Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 13.00.03 – корекційна педагогіка (016 Спеціальна освіта).

Колишкін Олександр Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 13.00.03 – корекційна педагогіка (016 Спеціальна освіта).

Косенко Юрій Миколайович – кандидат педагогічних наук, доцент (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 13.00.03 – корекційна педагогіка (016 Спеціальна освіта).

Чобанян Анна Варужанівна – кандидат психологічних наук, доцент (наукова діяльність за дипломом і публікаціями 19.00.08 – спеціальна психологія (016 Спеціальна освіта).

До розробки освітньо-наукової програми були залучені:

зі складу наукової спільноти:

Ковшар Олена Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

зі складу здобувачів освіти/випускників третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 016 Спеціальна освіта:

Воротинцева Олена Олександрівна – аспірантка спеціальності 016 Спеціальна освіта Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Курєнкова Анна Володимирівна – доктор філософії, випускниця 2019-2020 навчального року освітнього ступеня доктора філософії спеціальності 016 Спеціальна освіта Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

зі складу фахівців-практиків:

Слюсаренко Валентина Миколаївна – директор Сумського закладу загальної середньої освіти спеціальна школа Сумської міської ради

Рецензенти:

Прохоренко Леся Іванівна, доктор психологічних наук, головний науковий співробітник, директор Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Миронова Світлана Петрівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Пахомова Наталія Георгіївна, доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри спеціальної освіти і соціальної роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

1. Профіль освітньо-наукової програми
Спеціальна освіта спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

1.1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Навчально-науковий інститут педагогіки і психології Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь та назва освітньої кваліфікації	Доктор філософії (PhD). Доктор філософії зі спеціальної освіти
Офіційна назва освітньо-наукової програми	Спеціальна освіта.
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	Диплом доктора філософії, одиничний, термін навчання – 3 роки 10 місяців, 60 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 1269 Строк дії сертифіката до 01.07.2027.
Цикл/рівень	QF - ENEA – третій цикл НРК України – 8 рівень EQF - LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня «магістр» /освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-наукової програми	3 01 вересня 2024 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2024
1.2. Мета освітньо-наукової програми	
Метою освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальної освіти є: розвиток загальних та спеціальних компетентностей	

задля забезпечення підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, які володіють методологією наукової та педагогічної діяльності у галузі 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта, ерудовані у сфері спеціальної та інклюзивної освіти; розвиток у здобувачів фундаментальних дослідницьких навичок в предметній сфері, підтримання їх у виконанні оригінальних наукових досліджень, спрямованих на отримання нових наукових знань, розширення та переоцінку існуючого досвіду у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

1.3. Характеристика освітньо-наукової програми

<p>Опис предметної області</p>	<p>Об'єкти вивчення та/або діяльності: методологічні підходи, теоретичні засади, традиційні та інноваційні педагогічні технології, проблеми, явища, процеси в спеціальній та/або інклюзивній освіті, розвиток спеціальної та/або інклюзивної освіти в Україні та за кордоном.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні теоретичні і практичні проблеми спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, виконувати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, система наукових теорій і концепцій щодо спеціальної та інклюзивної освіти, функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; технології розвитку осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>Методи, методики та технології: історичні, теоретико-методологічні, моделювання, аналізу даних, психолого-педагогічні, статистичні, сучасні корекційні методики і педагогічні технології роботи з особами з особливими освітніми потребами, цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмне забезпечення; бібліотечні ресурси; програми статистичної обробки та візуалізації даних; комп'ютерна техніка та мультимедійне обладнання; мережеві ресурси, спеціальна апаратура та інструменти, необхідні у процесі надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами</p>
<p>Орієнтація освітньо-</p>	<p>Освітньо-наукова програма доктора філософії (PhD) має дослідницьку, академічну і прикладну спрямованість.</p>

<p>наукової програми</p>	<p>Програма орієнтована на сучасні дослідження у сфері спеціальної освіти та інклюзивного навчання, зокрема корекційної педагогіки, теорії і методики навчання, виховання, розвитку, корекційної допомоги (підтримки) осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями психофізичного розвитку.</p>
<p>Основний фокус освітньо-наукової програми</p>	<p>Науково-дослідницька діяльність у закладах вищої освіти. Викладацька діяльність у закладах вищої освіти.</p> <p>В освітньо-науковій програмі акцентування зроблено на інтеграції освітньої та наукової складових підготовки доктора філософії через розвиток у здобувачів освіти вмінь ініціювати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес наукового дослідження шляхом реалізації науково-методичного або прикладного завдання з дотриманням належної академічної доброчесності.</p> <p><i>Ключові слова:</i> спеціальна освіта, доктор філософії, корекційна педагогіка, інклюзивне навчання, особи з особливими освітніми потребами, порушення психофізичного розвитку, науково-дослідна діяльність, викладацька діяльність, інноваційна діяльність.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Освітньо-наукова програма інтегрує освітню та наукову складові. Освітня складова скерована на вивчення науково-теоретичних та прикладних освітніх компонентів, пов'язаних із плануванням, розробкою та реалізацією дослідно-експериментальної роботи та підвищенням її ефективності, формування викладацьких комунікаційних та аналітичних компетентностей.</p> <p>Наукова складова програми передбачає проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну і практичне значення у сфері спеціальної освіти та інклюзивного навчання.</p> <p>Освітньо-наукова програма містить обов'язкову та варіативну складові. Обов'язкова частина включає дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.</p> <p>Цикл загальної підготовки спрямований на формування у здобувачів освіти: загального наукового світогляду у формі понять, концепцій, принципів та їх використання для пояснення фактів і прогнозування результатів науково-дослідної роботи; універсальних навичок проектної діяльності, реалізації дослідницько-експериментальної роботи та підвищення її ефективності із дотриманням норм академічної доброчесності; компетентностей з іноземної мови (англійської), достатньої для розуміння, презентації й обговорення результатів дослідження з широкою спільнотою</p>

	<p>відповідно до специфіки спеціальності 016 Спеціальна освіта, професійних компетентностей викладача, здатного до безперервного саморозвитку і самовдосконалення.</p> <p>Цикл професійної підготовки орієнтує на формування у здобувачів освіти передових концептуальних знань, новітніх теорій, технологій, методології вивчення теоретичних і прикладних проблеми у сфері спеціальної освіти та/або інклюзивного навчання, поглиблену підготовку у формуванні дослідницьких навичок майбутніх докторів філософії зі спеціальності А6 Спеціальна освіта.</p> <p><i>Унікальність програми складає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - врахування регіональних, національних та міжнародних аспектів підготовки фахівців відповідно до потреб і інтересів стейкхолдерів; - забезпечення міждисциплінарної взаємодії та колаборації наукової спільноти кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, що володіє значним науково-практичним досвідом у різних галузях спеціальної освіти (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедія, олігофренопедагогіка) та спеціальної психології; - створення умов для проєктування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти та забезпечення наступності проведення наукових досліджень на першому, другому і третьому рівнях вищої освіти з урахуванням науково-прикладного характеру навчання.
1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах, закладах вищої освіти.</p> <p>Згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій ДК 003:2010), фахівці, які здобули вищу освіту за освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) можуть займати відповідні посади наукового чи науково-педагогічного працівника:</p> <p>2310 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів</p> <p>2310.1 Професори та доценти</p> <p>2310.2 Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів</p>

	<p>2320 Викладачі професійно-технічного навчального закладу</p> <p>235123667 Науковий співробітник (методи навчання)</p>
Академічні права випускника	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих
1.5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на засадах особистісно орієнтованого і компетентнісного підходів, має змішаний характер і передбачає елементи дистанційного навчання. Реалізується через офлайн та онлайн взаємодію з науковим керівником і викладачами.</p> <p><i>Форми викладання:</i> аудиторні (лекції, семінари, практичні заняття, тренінги), позааудиторні (консультації, самостійна робота), індивідуальна науково-дослідна діяльність (участь у наукових заходах, підготовка публікацій у фахових виданнях, підготовка й захист дисертації), практична підготовка.</p> <p><i>Методи навчання:</i> традиційні, інтерактивні, дослідницькі.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання дозволяє виявити рівень опанування здобувачами освіти освітніх складових програми і відбувається за результатами поточного і підсумкового контролю у вигляді заліків, екзаменів, звіту з практики. Успішність наукової складової ОНП визначається за результатом попереднього обговорення кваліфікаційної роботи у формі фахового семінару.</p> <p>Атестація здобувачів освіти здійснюється у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи за умови успішного виконання аспірантом його індивідуального плану навчально-наукової роботи.</p> <p>Система оцінювання: накопичувальна, бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання здобувачів освіти за усі види аудиторної і позааудиторної освітньої діяльності. Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється за шкалою ЄКТС, національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та 100-бальною шкалою. Результати вносять в електронний журнал, відомість обліку успішності та індивідуальний план навчально-наукової роботи аспіранта.</p>
1.6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової діяльності та педагогічної науки, проводити власне

	наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК01	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ЗК02	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.
ЗК04	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові), предметні компетентності (СК)	
СК01	Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
СК02	Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
СК03	Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності
СК05	Здатність розробляти проекти у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами..
СК06	Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
1.7. Програмні результати навчання (РН)	
РН 01	Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
РН 02	Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері

	спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.
PH 03	Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.
PH 04	Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.
PH 05	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
PH 06	Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.
PH 07	Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.
PH 08	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.
PH 09	Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.
PH 10	Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове,

	навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти
1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації освітньо-наукової програми залучені науково-педагогічні працівники, які володіють відповідною кваліфікацією, відповідають ліцензійним вимогам спеціальності та постійно підвищують свій професійний рівень. Усі науково-педагогічні працівники, що забезпечують викладання дисциплін циклу професійної підготовки, є фахівцями зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (спеціалізації: корекційна психопедагогіка, сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедія), 053 Спеціальна психологія, мають значний практичний досвід роботи у відповідних сферах, у т.ч. в організації інклюзивного навчання. До реалізації освітньо-наукової програми залучаються роботодавці, професіонали-практики, представники академічної спільноти закладів вищої освіти та наукових установ України і зарубіжжя.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти і дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за даною ОНП.</p> <p>Використовуються навчальні приміщення для проведення лекційних та практичних занять, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням, комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет, спеціалізовані кабінети (аспірантська, кабінет КМЦ «Довіра»), методичний кабінет кафедри, де акумулюються наукові та навчальні видання, необхідні для науково-дослідної та навчальної діяльності.</p> <p>До послуг здобувачів освіти третього освітньо-наукового рівня функціонують:</p> <p><i>центри:</i> забезпечення якості вищої освіти; професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання;</p> <p><i>відділи:</i> аспірантури і докторантури; міжнародних зв'язків; методично-організаційний; редакційно-видавничий; юридичний; працевлаштування; професійно-технічної освіти та додаткових платних послуг;</p> <p><i>науково-дослідний сектор;</i></p>

	<p><i>наукова бібліотека з читальним залом і вільним доступом до мережі Інтернету, оснащена електронними ресурсами;</i></p> <p><i>психологічна служба;</i></p> <p>науково-дослідна лабораторія соціальної інклюзії та корекційно-реабілітаційної діяльності кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>Забезпечено належну соціальну інфраструктуру: гуртожитки, їдальня, актова зала, спорткомплекс, басейн, стадіон та медичний пункт тощо.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітній процес супроводжується робочими програмами навчальних дисциплін, підручниками, посібниками, довідниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів освіти.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення дисциплін включає: робочі програми навчальних дисциплін; методичні вказівки та рекомендації щодо організації навчального процесу з окремих дисциплін; дидактичні матеріали для організації самостійної роботи студентів; комп'ютерні презентації (за потреби); ілюстративні матеріали (за потреби) тощо. Додатково використовуються авторські розробки викладачів (методичні рекомендації, посібники), електронні навчальні курси з можливістю дистанційного навчання.</p> <p>Здобувачам забезпечений вільний доступ до електронних освітніх ресурсів через систему дистанційного навчання Moodle. Забезпечено доступ до матеріалів електронного репозитарію університету, де передбачена можливість роботи з наукометричними базами Scopus та Web of Science. Офіційний вебсайт університету (https://sspu.edu.ua/) містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову та виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти тощо.</p>
<p>1.9. Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Підготовка здійснюється за кредитно-трансферною системою. Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване відповідно на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p>

Міжнародна кредитна мобільність	<p>Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод/ договорів із закордонними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів. Індивідуальна академічна мобільність можлива за рахунок участі в державних, міжнародних наукових та освітніх програмах (TEMPUS, ERASMUS, MUNDUS та інші).</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України.</p>

2. Перелік компонентів освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОНП

Код н/д	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, атестація)	Семестр	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Обов'язкові компоненти ОНП				
<i>Цикл загальної підготовки</i>				
ОК 1	Етика наукового пошуку: філософські, мовні аспекти	1	3	залік
ОК 2	Академічна іноземна мова	2	5	екзамен
ОК 3	Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)	2	3	залік
ОК 4	Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях	2	3	залік
ОК 5	Теорія і методика викладання у вищій школі	4	3	залік
ОК 6	Управління науковими проектами	4	3	залік
Разом			20	
<i>Цикл професійної підготовки</i>				
ОК 7	Теоретико-методологічні та організаційні засади педагогічних досліджень у галузі спеціальної освіти	1	4	екзамен
ОК 8	Теоретичні та прикладні інновації у спеціальній освіті.	3	3	залік
ОК 9	Стратегії створення освітніх моделей та корекційних програм/авторських методик у дисертаційному дослідженні	4	3	екзамен
ОК 10	Технології апробації результатів дисертаційного дослідження у галузі Спеціальна освіта	4	3	екзамен
ОК 11	Теоретико-методичні засади професійно-психологічної підготовки майбутніх докторів філософії зі спеціальної освіти до науково- педагогічної діяльності	4	3	залік
ОК 12	Методологія наукового пошуку здобувача освіти	4	3	залік
Разом			19	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів			39	
Вибіркові компоненти ОНП				
1.	Дисципліна за вибором	3	3	залік
2.	Дисципліна за вибором	3	3	залік
3.	Дисципліна за вибором	3	3	залік

4.	Дисципліна за вибором	4	3	залік
5.	Дисципліна за вибором	4	3	залік
Разом			15	
Практична підготовка				
ППІ	Асистентська практика	5	6	залік
Разом			6	
Атестація здобувачів				
1.	Кваліфікаційна робота (дисертація)			
Загальна кількість			60	

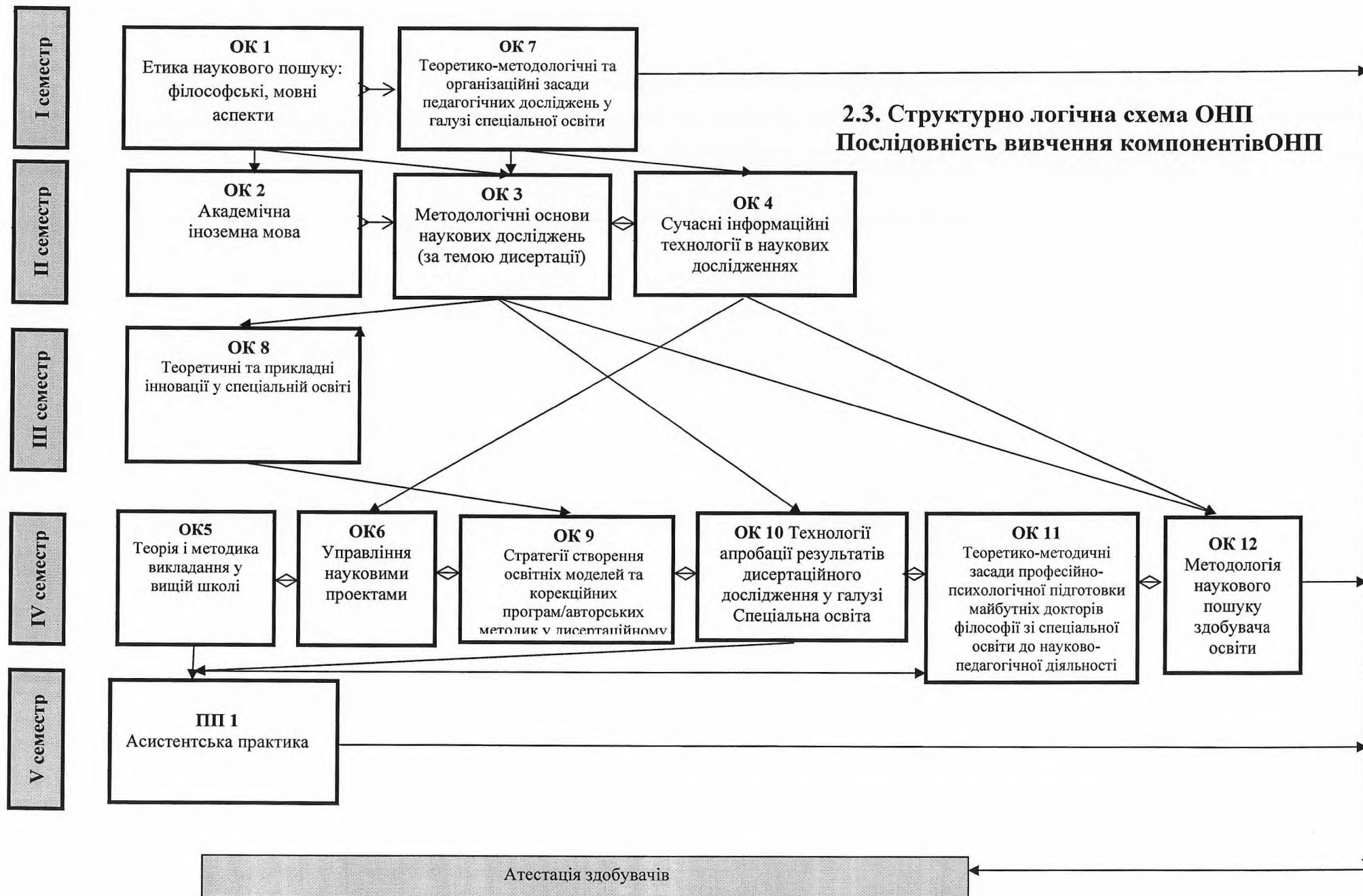
2.2. Вибіркова складова освітньо-наукової програми

Індивідуальний план навчально-наукової роботи аспіранта, крім обов'язкових складових, містить перелік дисциплін за вибором здобувачів.

Вибіркова складова обсягом 15 кредитів ЄКТС входить до загального обсягу кредитів ОНП. Вибіркова складова містить міжгалузевий перелік дисциплін, які уможливають формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача через вибір тих навчальних дисципліни, які найбільше відповідають його науковим і професійним інтересам і потребам.

Право на вибір навчальних дисциплін реалізується відповідно до положень «Про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», «Про аспірантуру та докторантуру», «Про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка».

Процедура вибору полягає в ознайомленні здобувача з переліком та анотаціями вибірових дисциплін, які є у вільному доступі на сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка.

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня здійснюється у формі публічного захисту дисертації дисертаційної роботи.
Вимоги кваліфікаційної роботи	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти чи на її перетині з іншими спеціальностями/галузями знань, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертація має бути оприлюднена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p> <p>Вимоги до структури та правил оформлення змісту дисертації визначаються Положенням про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.</p>
Вимоги до публічного захисту	<p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою КМУ № 44 від 12 січня 2022 р. (із змінами), Положенням про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка та Процедурою публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.</p> <p>Публічний захист дисертації проводиться на засіданні спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, яка створюється для разового захисту</p>

	<p>дисертації.</p> <p>Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні.</p>
--	---

4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти визначаються згідно з Європейськими стандартами та рекомендаціями щодо забезпечення якості вищої освіти та статті 16 Закону України «Про вищу освіту». У Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка функціонує Центр забезпечення якості вищої освіти, головною метою діяльності якого є реалізації стратегічних цілей розвитку університету щодо підвищення якості вищої освіти та освітньої діяльності, забезпечення відповідності рівня якості освітніх послуг вимогам стейкхолдерів.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	ПП1
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК1	+	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК2	+		+		+	+	+		+			+	+
ЗК3	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+
ЗК4		+				+		+		+			
СК1	+		+				+	+			+	+	+
СК2			+	+		+	+		+			+	+
СК3						+	+		+				+
СК4			+	+	+		+	+				+	+
СК5	+	+				+				+			
СК6					+					+	+		+

**6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-наукової програми**

ПРН/ОК	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ПП1
ПРН1	+	+	+			+		+	+	+	+	+	+
ПРН2	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ПРН3			+	+		+	+					+	+
ПРН4		+	+			+	+	+		+		+	
ПРН5		+	+	+		+	+		+	+	+	+	+
ПРН6			+	+			+					+	
ПРН7			+		+	+		+	+				+
ПРН8	+	+			+		+	+		+			+
ПРН9	+					+							
ПРН10					+						+		+